

Scientia est potentia

Vuli ni Ekelesia

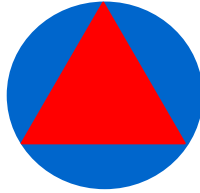
Edition 1 Wednesday, 14 October 2015

Saint Charles Borromeo: vakatawa ni Vuli ni Ekelesia

Tabaka na MOBDELTA

Na vola vata ga oqo e volitaki tiko vei iratou na tabani vosa e Nicholas House yasa ni valevatu (Sacred Heart Cathedral e Suva)

Table of Contents

Wase 1 – Na Kalou.	4
Wase 2 – Na Yagilosu	6
Wase 3 – Na Tamata	7
Wase 4 – Na iVakabula.....	9
Wase 5 – Na Tauyavu ni Ekelesia.....	10
Wase 6 – Na Ekelesia Nikua	12
Wase 7 – Na Veiliutaki ni Ekelesia.	13
Wase 8 – Na Duavata NI Lewe Ni Ekelesia.....	15
Wase 9 – Na Garasia	16
Wase 10 – Na Sakaramede.	17
Wase 11 – Na Papitaiso.....	18
Wase 12 – Na Iukaristia.....	20
Wase 13 – Na Komunio.....	22
Wase 14 - Na Viritute	23
Wase 15 - Na Ivakaro.	25
Wase 16 – Na Kala I Na Ca	28
Wase 17 – Na Ivalavalaca.....	29
Wase 18 - Na Penitenia	30
Wase 19 - Na Masu	32
Wase 20 - Na Vakameau	33

Scientia est potentia

Wase 1 – Na Kalou.

iVakatekivu 1:1-31, Jope 12:7-25, Same 104:1-35, Same 136:1-9, 139:1-18, Maciu 3:13-17, 6:25-33, 28:19, Cakacaka 2:32-36, Roma 1:19-25, Efeso 2:17-18, 3:14-17, 1Timoci 6:14-16, 2 Pita 3:5-13.

1. *O cei na Kalou?*

O koya na Yalo e tu vakataki koya, e vakavuna na ka kece.

2. *E vakaitekivu o koya?*

E sega ni vakaitekivu, e bula tawamudu tiko ga.

3. *E tiko e vei?*

E tiko e na veivanua kece e lomalagi kei vuravura.

4. *A cava eda sega ni raica kina na Kalou?*

Eda sega ni raica, ni yalo, e sega ni yago.

5. *E raici keda na Kalou?*

E raici keda tiko ga.

6. *Na cava e kila?*

E kila na ka kece.

7. *E levu na nona kaukaua?*

E levu sara nona kaukaua. E rawa vua na ka kece.

8. *E lomani keda?*

E lomani keda vakalevu.

9. *A cava na ivakaraitaki ni nona lomani keda?*

Sa buli keda, maroroi keda tiko, mani solia tale ga na Luvena me sorovaki keda meda yaco rawa i Lomalagi.

10. *O cei na Luvena?*

Na Luvena e dua vei iratou na Lewe Vakalou (se na ipotasi).

11. *E vica na lewe Vakalou?*

E tolu na lewe Vakalou.

Scenia est potentia

12. *O cei so na lewe Vakalou?*

Na imatai o Tamada, na ikarua na Luvena, na ikatolu na Yalo Tabu.

13. *E Kalou o Tamada?*

Io, e Kalou o Tamada.

14. *E Kalou na Luvena?*

Io, e Kalou na Luvena.

15. *E Kalou na Yalo Tabu?*

Io, e Kalou na Yalo Tabu.

16. *E vica gona na Kalou, e tolu se dua ga?*

E dua ga na Kalou.

17. *E dua vei iratou na Lewe Vakalou e cecere?*

E sega, eratou tautauvata ga.

18. *O cei vei iratou a yaco me tamata me vakabulai keda?*

A yaco me tamata me vakabulai keda na Luve ni Kalou, o Jisu Karisito.

19. *A cava na yaca ni Lewe tolu e na dua ga na Kalou?*

Na Lewe tolu e na dua ga na Kalou, a yacana na Duatolu Tabu.

20. *E vakaavei na nodratou bula vakataki iratou na Lewe ni Duatolu Tabu?*

E tawayalani na uasivi ni nodratou bula vakataki iratou.

21. *A cava a bulia na Kalou?*

E na nona loloma, a buli ira na yagilosu, na tamata, na manumanu, kei na ka kece mera vakaivotavota e na nona iyau.

Wase 2 – Na Yagilosu

iVakatekivu 16:7-11, Maciu 18:10, Luke 1:11-38, 2:9-15, 4:1-13, 10:18, 2 Pita 2:4, Vakatakila 12:7-17.

22. *A cava na Yagilosu?*

Na yagilosu na yalo e vakasama e lewai koya ga.

23. *A cava na inaki ni Kalou e na nona buli ira?*

A buli ira na Kalou mera qaravi koya, mera marau tiko ga kina mai Lomalagi.

24. *E ra vakarorogo kece vua?*

Era wase rua: e so era vakarorogo vua na Kalou, na yacadra na yagilosu vinaka; e so era viavialevu vua, na yacadra na tevoro.

25. *A cava na kedra itotogi o ira era viavialevu vua?*

A cudruvi ira sara na Kalou, biuti ira i na bukawaqa o Iferi mera kama tiko ga.

26. *Era lako mai e so na tevoro i vuravura ogo?*

Io, sa laiva na Kalou mera lako mai i vuravura ogo e le levu mera temaki keda meda cudruvi vata kei ira.

27. *A cava na kedra isau na yagilosu era se vakarorogo tiko ga vua na Kalou?*

Era raica na Kalou na yagilosu vinaka, ra kalougata tikoga kina.

28. *A cava na nodra itavi e na vukuda?*

Era lomani keda, masulaki keda vua na Kalou.

29. *A cava tale na nodra itavi?*

E so vei ira era talai mai mera vakatawani keda me yalododonu; na yacadra na yagilosu vakatawa.

Scientia est potentia

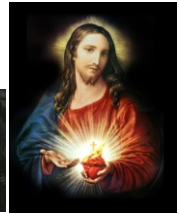
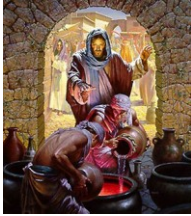
Wase 3 – Na Tamata

iVakatekivu 1:26-28, 3:1-24, Roma 5:12-19, Efeso 2:1-5.

30. *A cava na tamata?*
Na tamata na yago vakayalo e vakasama e lewai koya ga.
31. *O keda na tamata, eda duidui kei ira na yagilosu kei ira na manumanu?*
Io, eda duidui kei ira na yagilosu e na yagoda, eda duidui kei ira na manumanu e na yaloda.
32. *A cava nona inaki na Kalou e na nona buli keda na tamata?*
Na inaki ni Kalou e na nona buli keda na tamata, meda kilai koya, da lomani koya, da muria na lomana e vuravura oqo, meda rawata kina na bula tawamudu mai Lomalagi.
33. *O cei na imatai ni tagane?*
O Atama na imatai ni tagane.
34. *O cei na imatai ni yalewa?*
O Ivi na imatai ni yalewa.
35. *E vu e na cava na yago i Atama?*
E vu e na qele na yago i Atama.
36. *E vu e na cava na yago i Ivi?*
E vu e na dua na saresarei Atama na yago i Ivi.
37. *E vu vei cei na yalodrau?*
E vu vua na Kalou na yalodrau.
38. *Erau a vakatikori mada e vei?*
E rau a vakatikori e na vanua vinaka sara na yacana o Iteni.
39. *Erau a vakaeei e na ivakatekivu?*
Erau vakaiukuukutaki e na iyau vakalou.
40. *A cava na iyau oya?*
Na vuku, na yalosavasava, na bula tawamudu kei na vakaiivotavota e na bula vakalou.

41. *E rau a maroroya na iyau oya?*
Erau a sega ni maroroya, erau a vakasevā e na nodrau talaidredre vua na Kalou.
42. *A yaco vakacava na nodrau talaidredre?*
A temaki Ivi o Setani, na iliuliu ni tevoru, rau a qai bale kina o rau na Vuda e na nodrau kania na vuanikau vakatabui.
43. *A cava a qai yaco vei rau?*
E na nodrau vakasevā na iyau vakalou, sa malumalumu na lomadrau, rau sa kala i na ca. Sa lewa na Kalou me rau mate, merau tawase mai vua. Sa sogo vei rau o Lomalagi, ni sa yali vei rau na bula vakalou.
44. *A cava na yaca ni cala ogo ni Vuda?*
Na yacana na duka ni vuda.
45. *Sa dewavi keda na tamata kece na duka ni Vuda?*
Io, sa dewavi keda kece vakavo ga o Jisu kei Maria.
46. *Sa lomani keda tale na Kalou?*
Io, sa lomani keda tale.
47. *Sa lomani keda vakacava?*
Sa yalataka vei rau na Vuda e dua na iVakabula me sorovaki rau, kei keda tale ga na nodrau kawa.
48. *A yaco mai enaica na iVakabula?*
A yaco mai na iVakabula e na 2000 na yabaki sa oti, me vaka na iloku ni Kalou. (Na yabaki me na veisau kei na toso ni gauna)

Wase 4 – Na iVakabula

iVakatekivu 3:15, Aisea 53:1-12, Maciu 1:18-25, Luke 1:26-26-38, 2:1-21, 23:13-56, 24:1-49, Jone 20:1-29, 21:1-23, 1 Korinica 15:1-11, Filipai 2:6-11, Iperiu 5:1-14, 1Pita 1:18-23

49. *O cei na iVakabula?*

O Jisu Karisito na iVakabula.

50. *O cei o Jisu Karisito?*

O koya na Luve ni Kalou na ikarua ni Lewe ni Duatolu Tabu a yaco me tamata.

51. *Na nona yaco me tamata, na cava na kena ibalebale?*

Na kena ibalebale, sa taura na yalo kei na yago vakatamata.

52. *O cei na tinana?*

Na tinana na marama daulato o Maria.

53. *Sa kunekunetaki koya vakacava?*

Sa kunekunetaki koya e na kaukaua ni Yalo Tabu.

54. *E tamata dina o Jisu?*

Io, e tamata dina o Jisu, ni vakayago, vakayalo.

55. *E Kalou dina tale ga?*

Io, e Kalou dina tale ga, ni Luve ni Kalou tiko ga, na ikarua ni Lewe ni Duatolu Tabu.

56. *A sucu e vei o Jisu?*

A sucu o Jisu e na vale ni manumanu mai na koro o Peceliema.

57. *A yabaki vica e vuravura o Jisu?*

A yabaki tolusagavulukatolu e vuravura o Jisu.

58. *A cava na nona cakacaka?*
Nona cakacaka me dusimaka vei keda na sala i Lomalagi, dolava tale ga vei keda.
59. *A dolavi Lomalagi vakacava o Jisu?*
A dolava e na nona vakatotogani kei na nona bale e na kauveilatai me sorovaki keda.
60. *A bale vakacava e na kauveilatai o Jisu?*
A lauvako ruarua na ligana kei na yavana e na kauveilatai. Era a qai vakaduria na kena meca me rube, me mate kina.
61. *A rawa vei Jisu me a kua ni vakatotogani se vakamatei?*
A rawa vei Jisu me kua ni vakatotogani se vakamatei, ni Kalou o koya.
62. *A cava e vosota kina?*
A vosota, ni lomani keda, sa mani laivi ira kina na kena meca mera vakamatei koya meda sorovaki kina vua na Kalou.
63. *Ni sa mate oti o Jisu, na cava a qai yaco?*
Ni sa mate oti o Jisu, a qai bulu na yagona, sa lako sobu na yalona i Ifereno.
64. *Na cava o Ifereno?*
O Ifereno na nodra itikotiko na tamata yalododonu era sa mate e liu ni se bera ni dolavi Lomalagi o Jisu.
65. *Ni sa mate o Jisu, na cava a yaco e na ikatolu ni siga?*
A tucake tale mai na mate o Jisu e na ikatolu ni siga, na Siga ni Paseka.
66. *A cava e naica o Jisu i Lomalagi?*
A vabe i Lomalagi ni oti e bogi vasagavulu na nona tucake tale mai na mate.
67. *E na lako sobu tale mai o Jisu?*
Io, e na lako sobu tale mai o Jisu e na iotioti ni siga kei vuravura.
68. *A cava e na mai cakava o Jisu?*
E na mai lewai keda kece o Jisu me dui saumi na noda ivalavala.
69. *Sa voleka beka na iotioti ni siga kei vuravura?*
Eda sega ni kila na gauna e na oti kina na vuravura oqo. Eda kila ga nida na biuta na vuravura oqo e na siga eda na mate kina.

Wase 5 – Na Tauyavu ni Ekelesia.

Maciu 10:1-43, 16:13-19, 28:18-20, Jone 15:16-26, 21:15-17, Cakacaka 2:1-47.

70. *A cava a vakayacora o Jisu me yaco kina vei keda kece na nona veivakabulai?*
A lesi iratou e le tinikarua na yapositolo meratou vakalotutaka na veivanua, a bulia tale ga e vitu na sakaramede.

71. *Na gauna cava e ratou a lesi kina na yapositolo?*

Eratou a lesi e na gauna a kaya kina vei iratou o Jisu, “Dou lako yani dou qisi ira mera noqu tisaipeli na lewe ni veivanua kece, dou papitaisotaki ira e na yaca ni Tamamudou, kei na Luvena, kei na Yalo Tabu....au sa tiko vata kei kemudou e na veisiga kece me yacova na ivakataotioti kei vuravura” (Maciu 28:18-20).

72. *A cava na ibalebale ni vosa oqo?*

E vakaraitaki kina na inaki uasivi i Jisu kei na nona iloloma vei keda na tamata kece ni veivanua kei na veigauna, oya meda vakabauti koya, kila na nona vosa e na nodra vosa na yaposiitolo kei na kedratou isosomi, meda yacova rawa kina na vua ni veivakabulai e na sakaramede e tataunaka vei iratou o koya.

73. *Eratou a rawata na cakacaka levu oqo na yapoitolo e na nodratou kaukaua ga?*

A sega ni rawa vei iratou na yapositolo na cakacaka levu oqo e na nodratou kaukaua ga, ia e na Siga ni Penitiko a tala sobu mai na Yalo Tabu vei iratou o Jisu me vaka na nona yalayala ni bera ni cabe i Lomalagi.

74. *A cava a mai vakayacora na Yalo Tabu vei iratou?*

A sobu mai na Yalo Tabu me solia vei iratou na rarama kei na gumatua e na cakacaka.

75. *Eratou a vakacacani e na nodratou cakacaka?*

Eratou a vakacacani vakalevu kei na kedratou isosomi, ia a tubu ga na ivakoso lewenilotu, na Ekelesia, e na veivanua.

Scientia est potentia

Wase 6 – Na Ekelesia Nikua

Duabau: Jone 10:11-17, 17:20-26, Efeso 4:1-16.

Tabu: Jone 17:9-19, Roma 8:9-17, Efeso 3:1-21, 5:25-27.

Katolika: Maciu 28:18-28, Roma 10:11-18.

Vakayapositolo: Kalatia 1:6-24, Efeso 2:19-22, Taito 1:1-9.

76. *Se tu ga e vuravura edaidai na Ekelesia oya?*
Io, se tu e vuravura edaidai na Ekelesia oya, na yacana na Lotu Katolika.
77. *Eda kila vakacava?*
Eda kila ni tu vua na Lotu Katolika na ivakatakilakila ni Ekelesia i Jisu.
78. *A cava na ivakatakilakila ni Ekelesia i Jisu?*
A bulia o Jisu na nona Ekelesia me duabau, me tabu, me Katolika, me vakayapositolo.
79. *E kune beka edaidai e na Lotu Katolika na ivakatakilakila ni duabau?*
Io, e kune edaidai e na Lotu Katolika na ivakatakilakila ni duabau e na vakarorogo vua e dua ga na iliuliu, na duavata e na kena vuli, na duavata tale ga e na itavi ni veiqaravi vua na Kalou.
80. *E kune beka e na Katolika na ivakatakilakila ni Tabu?*
Io, e tabu na Lotu Katolika, ni tu vua na cakacaka tabu kece, na sakaramede kece a bulia o Jisu me tubu kina na nodra yalododonu na ivakoso, dau kune tale ga e na veigauna e na Lotu Katolika na tamata yalododonu sara, ka ra vakatokai mera Santo se Santa.
81. *E katolika dina na noda Ekelesia?*

Io, e katolika dina na Ekelesia, na kena ibalebale ni kune e na veivanua. Sa tete tiko ga mai na gauna a se tauyavutaka kina o Jisu, sa roboti vuravura tu edaidai.
82. *E vakayapositolo na Lotu Katolika?*
E vakayapositolo na Lotu Katolika, ni tu e vuravura mai na nodratou gauna na yapositolo, e ra sa isosomi dina ni yapositolo o ira na kena bisopi; kena iliuliu na tuitabu, na isosomi dina i Pita.
83. *O koya ogo, e Ekelesia dina i Jisu na Lotu Katolika?*

Scientia est potentia

Io, e Ekelesia dina duadua ga na Lotu Katolika.

84. *Era vakacava na veilotu tani?*

E tu na kedra vinaka na veilotu tani e so. Ia e so era sega ni vakabauti Jisu me Kalou; e so, era vakabauti Jisu mera Kalou, ia e sega ni kune vei ira na ivakatakilakila kece ni Ekelesia i Jisu, kei na nona sakaramede kece, kei na nona vuli taucoko.

Wase 7 – Na Veiliutaki ni Ekelesia.

Maciu 18:15-18, Cakacaka 15:1-33, 1Korinica 5:1-5, 1 Timoci 1:1-9, Iperiu 13:17-19

85. *A cava na Lotu Katolika?*

Na Lotu Katolika na nodra duvata na papitaiso era vakabauta na vosa i Jisu ra vakarorogo vei ira na turaga a bulia o koya mera vakatulewa.

86. *Era vakacava o ira era bese ni vakabauta na Lotu Katolika?*

Era cala vakalevu o ira era kila vakavinaka na dina ni Lotu Katolika ra qai bese ga ni vakabauta.

87. *A cava na vosa i Jisu e macala kina na ka ogo?*

E macala na ka ogo e na vosa i Jisu vei iratou na yapositolo ni a kaya. “Dou lako i vuravura taucoko, dou vunautaka na iTukutuku Vinaka vei ira na tamata kece; o koya e vakabauta e papitaisotaki, e na vakabulai, ia o koya e sega ni vakabauta, e na vakarusai” (Marika 16:15-16)

88. *A lesi cei o Jisu me lewa na Ekelesia?*

A lesi iratou na yapositolo o Jisu meratou lewa na nona Ekelesia.

89. *O cei na nodratou iliuliu?*

Na nodratou iliuliu o Pita.

90. *A mate e vei o Pita?*

A mate mai Roma o Pita.

91. *O cei na isosomi kei Pita?*

Na isosomi kei Pita o ira na Bisopi kei Roma.

Scientia est potentia

92. *A cava o ira?*
Era tuitabu.
93. *Era veitarataravi vinaka tiko ga mai na tuitabu?*
Era veitararavi vinaka tiko ga mai me yacova na siga nikua.
94. *A cava na itavi ni tuitabu?*
Na itavi ni tuitabu me lewa na Ekelesia raraba.
95. *O cei na kedratou isosomi na vo ni yapositolo?*
Na kedratou isosomi na vo ni yapositolo o ira na bisopi ni Lotu Katolika, nodra itavi mera liutaka na nodra dui tabacakacaka vakalotu.
96. *E vakacava o ira na bete ni Lotu Katolika?*
Era buli na bete ni Lotu Katolika mera vukei ira na bisopi e na cakacaka tabu ni lotu e na yaca i Jisu.
97. *E noda itavi meda vakarorogo vei ira na bete ni Ekelesia?*
E noda itavi meda vakarorogo vei ira na bete ni Ekelesia e na veika vakalotu.
98. *Baleta na cava?*
Baleta ni sa buli ira o Jisu mera gusuna, a kaya vei ira, "O koya sa rogoci kemuni sa rogoci yau, o koya sa beci kemuni sa beci yau" (Luke 10:16)

Scientia est potentia

Wase 8 – Na Duavata NI Lewe Ni Ekelesia.

Jone 15:1-17, 17:14-26, 1 Korinica 12:4-31, Efeso 4:1-16, 1 Pita 2:8-13.

99. Era duavata na lewe ni Ekelesia?

Era duavata na lewe ni Ekelesia. Eda kaya kina, “Au vakabauta na nodra duavata na yalododonu”.

100. O cei e vakatokai me yalododonu?

Era vakatokai me yalododonu o ira kece na lewe ni Ekelesia ni nodra itavi mera yalododonu (Maciu 5:48)

101. Na nodra duavata na yalododonu , na cava na kena ibalebale?

Na nondra duavata na yalododonu na kena ibalebale na veivukei, kei na vakivotavota e na iyau vakayaloni Ekelesia.

102. O ira na lewe ni Ekelesia dauvala e vuravura oqo, era tiko vakataki ira ga?

Sega. Era duavata na lewe Ekelesia dauvala ni vuravura kei ira na lewe ni Ekelesia kalougata mai Lomalagi kei ira na lewe ni Ekelesia daurarawa mai Puregatorio.

103. Eda duavata vakacava kei ira na lewe ni Ekelesia kalougata mai Lomalagi?

Eda duavata kei ira na lewe ni Ekelesia kalougata mai Lomalagi e na noda dokai ira kei na noda vakavinavinaka vua na Kalou e na vuku ni nodra qaqa vei Setani.

104. A cava era vakayacora e na vukuda o ira na lewe ni Ekelesia kalougata mai Lomalagi?

Era masulaki keda vua na Kalou, ra totaki keda meda rawata na iloloma ni Kalou.

105. E vakacava na noda duavata kei ira na lewe i Puregatorio?

Eda masulaki ira na lewe i Puregatorio mera sereki mai na nodra rarawa. Era na masulaki keda tale ga.

106. Eda duavata vakacava na lewe ni Ekelesia dauvala e vuravura oqo?

Eda duavata na lewe ni Ekelesia dauvala e vuravura oqo e na noda vakabauta, na noda masu, kei na noda cakacaka tabu ni lotu, vakauasivi e na noda duavata kei Jisu e na Misa.

107. *Na duavata oqo, e tautauvata vakacava kei na nodra duavata na kai Isireli e liu?*

Me vakataki ira na kai Isireli e liu, eda duavata meda yavusa tabu ni Kalou, se nona vuvale, nida buli meda nona tamata digitaki, sa noda ilesilesi meda vakadinadinataki Jisu e vuravura taucoko e na noda bula ni veisiga.

108. *A vakamacalataka vakacava o Jisu na duavata oqo?*

A vakatautauvatataka o Jisu na duavata oqo kei na vunikau, era levu tu na tabana, ia era semavata kece kei na tolona. E vaka tale ga kina na noda duavata na tamata yalododonu kei Jisu, ni o koya e dau vota vei keda yadua na nona bula.

109. *A vakamacalataka vakacava o Paula na duavata oqo?*

A vakatautauvatataka o Paula na duavata oqo kei na yago ni tamata: e duidui na tiki ni yago, ia e dua ga na yago. E vaka tale ga kina na noda duavata na tamata yalododonu kece, me vaka nida tiki ni yago i Jisu, dau vota mai o koya na nona bula vei keda yadua.

110. *Na cava beka na yaca ni bula i Jisu e yaloda?*

E vakatokai me garasia abituali.

Wase 9 – Na Garasia

Jone 3:1-7, 14:23, 15:4-17, Roma 8:14-17, 1 Korinica 6:19-20, Kalatia 4:4-7, Taito 3:4-7, 2 Pita 1:1-8, 1 Jone 3:1-3, 4:7-21

111. *A cava na garasia?*

Na garasia na iloloma vakayalo e solia wale mai na Kalou vei keda e na vuku i Jisu, meda yaco rawa kina i Lomalagi.

112. *A cava na garasia abituali?*

Na garasia abituali na iloloma ni Kalou e curuma na yaloda meda vakaivotavota e na bula vakalou.

113. *Na noda vakaivotavota e na bula vakalou na cava na kena ibalebale?*

Na kena ibalebale, nida sa duavata dina kei Jisu, da duavata tale ga kei na Duatolu Tabu, ni itikotiko ni Yalo Tabu na yaloda; eda veilomani, da veiluveni kina kei na Kalou, da sa itaukei ni nona matanitu, o Lomalagi.

114. *E dau soli taumada e na gauna cava na garasia abituali?*

E dau soli taumada na garasia abituali e na papitaiso.

115. *E rawa ni tubu e yaloda?*

Io, e rawa ni vakatubura na sakaramede, na masu, na cakacaka ni loloma, kei na so tale.

116. *E dua tale na mataqali garasia e dau solia vei keda na Kalou?*

Io, e dau solia na Kalou vei keda na garasia aketuali.

117. *Na cava na garasia aketuali?*

Scientia est potentia

Na garasia aketuali na iloloma vakayalo e solia vagauna vei keda na Kalou me vukei keda, vakaukauataki keda meda tarova na ca, meda valavala vinaka.

118. *A cava na kena yaga vei keda na garasia oqo?*

E yaga vei keda na garasia oqo, nida dau malumalumu e na gauna ni veitemaki, da dau kala i na ca.

119. *Eda rawata vakacava na garasia aketuali?*

E da rawata mai vua na Kalou e na yacova na sakaramede, na masu, na cakacaka ni loloma, kei na so tale.

Wase 10 – Na Sakaramede.

Maciu 26:26-28, 28:19. Jone 20:19-23. Cakacaka 8:14-17, 13:2-4, 14:23. Efeso 5:25-33. Jemesa 5:14-15.

120. *A cava na sakaramede?*

Na sakaramede, na cakacaka tabu e so a bulia o Jisu meda kunea kina na garasia, meda dodonu kina vua na Kalou.

121. *E vica na sakaramede?*

E vitu na sakaramede:

- 1) Na papitaiso (se na papitema)
- 2) Na iukarisitia (se na yago kei na dra ni Turaga)
- 3) Na penitenia (se na veisorosorovi)
- 4) Na kofere masio (se na kofirimasio)
- 5) Na materemonio (se na vakamau)
- 6) Na oredine (se na veibuli vakadiakono, vakabete, vakabisopi)
- 7) Na eteremosio (se na veilumuti)

122. *A cava na papitaiso?*

Na papitaiso na sakaramede e boko kina na duka ni Vuda kei na noda ivalavalaca kece, soli tale ga kina vei keda na garasia abituali. Eda yaco kina meda luve ni Kalou, itaukei kei Lomalagi.

123. A cava na iukarisitia?

Na iukarisitia na yago i Jisu kei na nona dra tabu kei na yalona kei na nona Kalou e vuni tu e na irairai ni madrai kei na waini me keda kakana vakayalo.

124. A cava na penitenia?

Na penitenia na sakaramede a bulia o Jisu me bokoci kina na nodra ivalavalaca na papitaiso oti.

125. A cava na koferemasio?

Na koferemasio na sakaramade e lako sobu mai kina vei keda na Yalo Tabu kei na nona iloloma levu, eda sa buli kina meda sotia i Jisu Karisito.

126. A cava na materemonio?

Na materemonio na sakaramede erau sa vauci kina e dua na tagane kei na dua na yalewa merau veiwatini. Erau sa kunea tale ga kina na garasia e yaga vei rau e na nodrau bula vakaveiwatini.

127. A cava na oredine?

Na oredine na sakaramede era buli kina na diakono, na bete kei na bisopi, mera rawa ni vakayacora na cakacaka tabu ni Kalou.

128. A cava na eteremosio?

Na eteremosio na sakaramede era vakacegui kina vakayago vakayalo na lewenilotu tauvimate bibi se malumalumu, e bokoci tale ga kina na nodra ivalavalaca.

129. E vica na sakaramede eda yacova ga vakadua?

E tolu na sakaramede eda yacova ga vakadua, oya na papitaiso, na koferemasio, kei na oredine, ni sa dei e na noda bula taucoko na cakacaka ni sakaramede e tolu oqo.

Wase 11 – Na Papitaiso.

Maciu 28:19. Jone 3:1-7. Cakacaka 2:37-41, 10:44-48. Roma 6:1-11.

130. A cava na papitaiso?

Na papitaiso na sakaramede e boko kina na duka ni Vuda kei na noda ivalavalaca kece, soli tale ga kina vei keda na garasia abituali. Eda yaco kina meda luve ni Kalou, itaukei kei Lomalagi.

131. *A cava tale na vua ni papitaiso?*

E na papitaiso eda yaco meda lewe ni Ekelesia, rawa kina meda yacova na sakaramede tale e so.

132. *O cei e nona itavi na veipapitaisotaki?*

E nodra itavi na bisopi kei na bete na veipapitaisotaki.

133. *E rawa vua e dua na tamata wale me veipapitaisotaki?*

E rawa vua e dua na tamata wale me veipapitaisotaki kevaka sa malumalumu sara e dua, qai yali tu na bete.

134. *E vakacava ke dua e weletaka na itavi ni veipapitaisotaki?*

Ke dua e weletaka na itavi oqo, sa cala vakalevu.

135. *E caka vakacava na papitaiso?*

Eda taura na wai, da livia e na yadre i koya me papitaiso, da kaya "Au sa papitaisotaki iko e na yaca ni Kalou o Tama kei koya na Luvena kei koya na YaloTabu". Kua nida cavuta e liu na vosa qai livia na wai; kua tale ga nida livia e liu na wai qai cavuta na vosa; merau lako vata na noda livia na wai kei na noda cavuta na vosa.

136. *A cava me cakava na uabula me yacova vakavinaka na papitaiso?*

Me yacova vakavinaka na papitaiso na uabula, me vakabauti Jisu Karisito, me kila, dinata na nona vuli. Na papitaiso me domona, me kerea; na ivalavalaca me cata, me biuta. O koya oqo, ni kerea na papitaiso e dua na uabula, me vakavulici rawa mada e na vuli ni Lotu Katolika.

137. *Eda yalataka na cava e na papitaiso?*

Eda yalataka vua na Kalou e na papitaiso meda biuti Setani, da vakarorogo i na vosa i Jisu Karisito. Erau yalataka na ka oqo e na vuku ni gone na tamana kei na tinana vakayalo.

Ultima Cena (Last Supper) Artist: Juan de Juanes

Wase 12 – Na Iukaristia.

Luke 22:19-20. 1 Korinica 11:23-29.

138. *A cava na iukarisitia?*

Na iukarisitia na yago i Jisu kei na nona dra kei na yalona kei na nona kalou e vuni tu e na irairai ni madrai kei na waini.

139. *A bulia vakacava na iukarisitia o Jisu?*

E na bogi ni bera ni vakatotogani kina, a taura na madrai, vakavinavinaka vua na Kalou. A dovidovia na madrai, vota vei iratou na nona tisaipeli a kaya: “Dou taura oqo dou kania o kemudou kece: oqo na yagoqu e na soli yani e na vukumudou”. Ni sa oti na vakayakavi, a taura na bilo. A mani vakavinavinaka, vakacaucautaka tale na Kalou: a solia na bilo vei iratou na nona tisaipeli a kaya: “Dou taura oqo dou gunuva o kemudou kece: Oqo na bilo ni noqu dra, na dra ni veiyalayalati vou tawacava. Sa na dave e na vukumudou kei ira kece na tamata me bokoci kina na ivalavalaca. Dou vakayacora na ka oqo me kequ ivakananumi”.

140. *A cava a yaco e na vosa a cavuta o Jisu?*

A qai vuki na madrai me yagona, kei na waini me nona dra dina.

141. *Na yagona ga e tu e na irairai ni madrai?*

E sega. E tu taucoko o Jisu e na irairai ni madrai, vaka tale ga kina e na irairai ni waini.

142. *A cava na ibalebale ni vosa i Jisu oqo: “Dou vakayacora na ka oqo me kequ ivakananumi”?*

A solia kina vei iratou na yapositolo o Jisu na nona kaukaua me vakayacori tiko ga e na misa na ka se qai cakava oti o koya.

143. *E dau vakayagataki e na gauna cava na kaukaua oya?*

E dau vakayagataki e na lomadonu ni Misa.

144. A cava na Misa?

Na Misa na sokalou e cabori kina vua na Kalou na yago kei na dra tabu i Jisu e na irairai ni madrai kei na waini me noda iseivu, noda isoro, noda imadrali, kei noda ivakamamasu vua na Kalou.

145. E noda iseivu vakacava vua na Kalou na Misa?

E noda iseivu na Misa, nida vakacabora me vakaraitaki kina vua na Kalou ni noda Turaga o koya, da nona tamata o keda.

146. E noda isoro vakacava vua na Kalou na Misa?

E noda isoro dina na Misa, ni sosoya na noda ivalavalaca kei na nodra na lewe i Puregatorio.

147. E noda imadrali vakacava vua na Kalou na Misa?

E noda imadrali vua na Kalou na Misa, nida vakavinavinakataka kina na nona iloloma kece vei keda.

148. E noda ivakamamasu vakacava vua na Kalou na Misa?

E noda ivakamamasu vua na Kalou na Misa, nida kunea kina na garasia sa rawata o Jisu e na isoro ni kauveilatai, kei na veika e yaga vei keda e na yaloda kei na yagoda.

149. E ganiti koya na Kalou na Misa?

Io, e ganiti koya sara na Misa, ni o Jisu Karisito edau vakacabora vata kei keda na Misa kece, ia e Luve ni Kalou o koya, tautauvata kei na Kalou o Tamana.

150. Erau tautauvata na isoro ni kauveilatai kei na isoro ni Misa?

Erau tautauvata na isoro ni kauveilatai kei na isoro ni Misa, ni cabora, vakacabori o Jisu e na isoro ruarua. E vakavotui e na Misa kece na nona mate e na vukuda kei na nona loloma.

Scientia est potentia

Wase 13 – Na Komunio.

Jone 6:33-70. 1 Korinica 10:14-21.

151. *A cava na komunio?*

Na komunio na yacova na iukarisitia. Eda cabori Jisu vei Tamana ena Misa, mani soli koya tale mai vei keda o Tamana. E na noda kania na magiti vakayalo oqo, eda duavata kina kei Jisu.

152. *Eda yacovi cei e na komunio?*

Eda yacovi Jisu e na komunio, na yagona kei na nona dra kei na yalona kei na nona kalou, e na irairai ni madrai kei na waini.

153. *Eda kila vakacava ni tu dina o Jisu e na iukarisitia?*

Eda kila ni tu dina o Jisu e na iukarisitia ni sa tukuna mai o koya. E sega ni rawa ni lasu o koya; meda kua gona ni vakatitiqa.

154. *A cava na vua ni komunio?*

Na vua ni komunio na noda duavata kei Jisu e na loloma. E vakabulabulataki tale ga kina na bula vakalou ni yaloda, tabaki na gu ca ni yagoda.

155. *Meda vakarau vakacava meda komunio?*

Meda guti Jisu, meda masu. Kevaka e tu e yaloda na ivalavalaca levu, meda yacova mada na penitenia. O keda na tamata bulabula, meda vakatabui keda e na kana kei na gunu e na dua na nawa ni bera na komunio, ia e tara na waidroka.

156. *A cava meda cakava ni sa voleka na komunio?*

Ni sa voleka na komunio, meda cavuta vakavinaka na noda masu vakarau.

157. *Nida sa komunio oti, na cava meda cakava?*

Nida sa komunio oti, meda masu ka vakavinavinaka vua na Turaga sa tu e lomada, meda qai vakananuma na noda duavata kei Jisu.

158. *E lomana na Ekelesia meda komunio wasoma?*

E lomana na Ekelesia meda komunio wasoma me vakaukauataki kina na noda duavata kei Jisu, na noda bula vakalou, kei na itovo vinaka.

Wase 14 - Na Viritute

Na Vakabauta: Marika 16:14-18. Jone 20:24-29. Cakacaka 20:25-31. 1 Timoci 1:18-20. Iperiu 11:1-40.

Na Vakanuinui: Maciu 6:25-34. Roma 8:18-25. Taito 2:11-14.

Na Loloma: Maciu 7:12, 22:35-40. Luke 6:27-38, 10:25-37. Jone 13:1-17, 15:9-17. Roma 13:8-10. 1 Jemesa 2:14-26. Jone 4:7-21, 5:1-5.

159. *A cava na viritute?*

Na viritute na kaukaua vakayalo e so e solia vei keda na Kalou e na noda papitaiso.

160. *Na viritute cava soti e tara na noda veimaliwai kei na Kalou?*

E tara na noda veimaliwai kei na Kalou na vakabauta, na vakanuinui, kei na loloma.

161. *A cava na vakabauta?*

Na vakabauta na viritute e rawa kina meda dinata matua na Kalou, kei na Luvena o Jisu Karisito, kei na nona vosa kece, me vaka sa tusanaka mai na Ekelesia.

162. *A cava eda vakabauta kina?*

Eda vakabauta baleta ni dina tiko ga na Kalou, tabu ni lasutaki keda.

163. *E rawa ni mate se malumalumu vakacava na noda vakabauta?*

Eda vakamatea se vakamalumalutaka na noda vakabauta kevaka eda base ni vulica na vuli ni lotu, seda cakitaka se vakatitiqataka e dua na tiki ni vuli ni lotu, seda vunitaka vakatawadodonu na noda lotu, seda weletaka na ivakaro ni Kalou se na cakacaka ni lotu.

164. *A cava na vakanuinui?*

Na vakanuinui na viritute e rawa kina meda nuitaka nida na yaco i Lomalagi vua na Kalou, na vu ni noda reki kei na noda sautu.

165. *E rawarawa meda yaco i Lomalagi vua na Kalou?*

E rawarawa meda yaco i Lomalagi vua na Kalou, ni sa yalataka na nona garasia me vukeyi keda, e dei tu ga na nona vosa ni yalayala.

166. *Era na yaco i Lomalagi o ira e sega vei ira na vakanuinui?*

Era cala vakalevu o ira era sega ni nuitaka nira na yaco i Lomalagi, nira sa vakatitiqataka na yalayala ni Kalou.

167. *E vakacava o ira e ra kaya nira na yaco vua na Kalou ra qai wele tu ga?*

Era cala vakalevu o ira era kaya nira na yaco vua na Kalou ga qai wele tu ga, ni sa kaya o Jisu, "O Lomalagi e vaka na koro ni ivalu, era rawata ga na gumatua" (Maciu 11:12)

168. A cava na loloma?

Na loloma na viritute e rawa kina meda lomana vakatabakidua na Kalou e na vukuna, lomani ira tale ga na tamata kece me vakataki keda e na vuku ni Kalou.

169. A cava na kena ibalebale meda lomana na Kalou e na vukuna?

Noda lomana na Kalou e na vukuna, e kena ibalebale meda lomani koya ni uasivi vakataki koya.

170. Meda lomana vakacava na Kalou?

E uasivi na noda lomana na Kalou e na noda lomana na tamata kece e na vukuna.

171. Eda kila vakacava nida lomana na Kalou?

Eda kila nida lomana na Kalou nida muria vakavinaka na nona ivakaro kece.

172. Meda lomana na tamata kece, wili kina o ira na cati keda?

Na ivunau bibi I Jisu, meda lomani ira na tamata kece, wili kina o ira na cati keda, ni lomani ira na Kalou, a mate e na vukudra o Jisu.

173. Meda lomana na tamata kece me vakataki keda, na cava na kena ibalebale?

Meda lomana na tamata kece me vakataki keda, e kena ibalebale meda vinakata mera tiko vinaka, da cakava vei ira na ka eda vinakata mera cakava vei keda.

174. Eda cala vakacava e na ivunau oya?

Eda cala e na ivuna oya kevaka eda cati ira na so, se vakacacani ira, se bese ni vukei ira e na nodra leqa.

175. Na cava na cala levu e na ivunau oya?

Na cala levu e na ivunau oya na veivakacalai.

176. A cava na vosa ni Jisu baleta na ivalavalaca ogo ni veivakacalai?

E kaya o Jisu, "O koya e vakavuna me cala e dua vei ira na lalai ogo, e vinaka cake me vakarubeci e domona e dua na iqaqi watu levu qai vakalutudromutaki e na wasaliwa titobu" (Maciu 18:6)

177. E so tale na viritute?

Io, e so tale na viritute e tara na noda veimaliwai vakatamata. Meda cakacakataka e veisiga me mana kina na noda bula vakarisitiano.

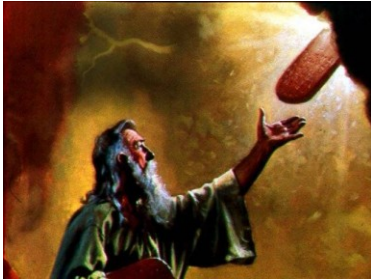
178. A cava soti?

E ka levu sara na viritute e tara na noda veimaliwai vakatamata, ia ogo na viritute lelevu e vu kece mai kina na kena vo: na yalomatua, na lewa dodonu, na yaloqaga, kei na yalomalua.

179. E yaga vakacava na viritute?

Kevaka e bulabula na viritute, e na rawarawa na noda vakayacora na ivakaro ni Kalou e na noda ivalavala ni veisiga.

Wase 15 - Na Ivakaro.

Lako Yani 20:1-17. Same 119:1-176. Maciu 5:17-20, 11:28-30, 19:16-22. Jone 14:15-20, 15:10-14. Cakacaka 15:22-31. Iperiu 13:17.

180. A tauca vei keda na Kalou na nona ivakaro (se ivunau) me ka ni cava?

A tauca na nona ivakaro na Kalou baleta ni a buli keda - na yagoda, na yaloda, kei na noda kaukaua kece. E kila vinaka na ivakarau e na vinaka vei keda. Ni lomani keda, sa vakaraitaka kina vei keda na ivakarau oqori e na nona ivakaro. Na ivakaro e vukei keda meda lomana na Kalou.

181. E vica na ivakaro ni Kalou?

E levu sara, ia era kovuti vakadua e na ivakaro e tini a solia na Kalou vei Mosese.

182. A cava so na ivakaro e tini oqori?

1. Mo vakabauta, doka na Kalou dina duadua ga.
2. Mo rokova na yacana tabu.
3. Mo vakatatabutaka na Siga ni Turaga.
4. Mo rokovi tamamu kei tinamu.
5. Mo kua ni laba.
6. Mo kua ni veibutakoci.
7. Mo kua ni butako.
8. Mo kua ni veibeitaki vakailasu.
9. Mo kua ni domona na watina e dua.
10. Mo kua ni domona na nona iyau e dua.

183. A cava na ibalebale ni matai ni ivakaro?

Na ibalebale ni matai ni ivakaro, meda vakabauta matua na Kalou dina duadua ga, da cuva vakanuini vua, da lomani koya rerevaki koya taudua ga.

184. A cava e vakatabui e na imatai ni ivakaro?

E vakatabui e na imatai ni ivakaro na qarava na Kalou lasu, na vakatevoro, kei na kerekere vua na ka buli na ka e rawa ga vua na Kalou me cakava. Na veika oqo e beci kina na kaukaua ni Kalou.

185. E tabu na dokai ira na santo?

E sega ni tabu na dokai ira na santo, nira duavata kei na Kalou mai Lomalagi, ra kilai keda, ra lomani keda, ra masulaki keda vua na Kalou.

186. E tabu na doka na ivakatakilakila se reliki ni santo?

E sega ni tabu na noda doka na ivakatakarakara se reliki ni santo. E tabu ga na wilika me Kalou.

187. A cava na ibalebale ni karua ni ivakaro?

Na ibalebale ni ikarua ni ivakaro, meda rokova na Kalou; meda rokova tale ga na nona italai kei na ka e vakatabui me nona; meda vakayacora na ka eda bubuluitaka kei na noda yalayala vakakarisitiano.

188. A cava e tabu e na ikarua ni ivakaro?

Na ikarua ni ivakaro e tabu kina na vosacataka na Kalou, na cavuta vakailoa na yacana tabu, na veiru, kei na bubului lasu.

189. A cava na ibalebale ni ikatolu ni ivakaro?

Na ibalebale ni ikatolu ni ivakaro, meda qarava vakavinaka na Kalou e na Siga ni Turaga kei na Siga Tabu lelevu e na noda lai misa. Meda kua ni oga e na cakacaka wale.

190. Na siga cava ni macawa e noda Siga Tabu?

E na veiyalayalati makawa a nodra Siga Tabu na Jiu na Siga Vakarauwai, ia e na veiyalayalati vou, eratou a lewa na yapositolo me noda Siga Tabu na imatai ni siga ni macawa, ni siga oya a tu cake tale kina mai na mate o Jisu, a talai tale ga mai kina na Yalo Tabu.

191. A cava na ibalebale ni ikava in ivakaro?

Na ibalebale ni ikava ni ivakaro, mera lomani ira nodra qase na gone, mera rokovi ira, vakarorogo vei ira e na ka kece, vakavo ga na ivalavalaca.

192. A cava na nodra itavi na qase vei ira na gone?

Nodra itavi na qase vei ira na gone, mera karoni ira, ra vunauci ira, ra qarauni ira matua, ra idusidusi vinaka tiko ga vei ira.

193. Ni dua sa uabula, e vakarorogo tiko ga vei ira na nona itubutubu se sega?

Ni dua sa uabula, e sega ni nona itavi me vakarorogo vei rau nona itubutubu me vaka na gone lalai; e nona itavi ga me lomani rau, dokai rau.

194. A cava na ibalebale ni ikalima ni ivakaro?

Na ibalebale ni ikalima ni ivakaro, meda rokova na bula a solia vei keda na Kalou e na noda se kunekunetaki, meda kua ni vakamatea se vakacacana e dua vakayago se vakayalo.

195. A cava so e vakatabui e na ikalima ni ivakaro?

E vakatabui kina na veileti, na veivala, na veicati, na veicudruvi, kei na veisausaumi.

196. *A cava na ibalebale ni ikaono kei na ikaciwa ni ivakaro?*

Na ibalebale ni ikaono kei na ikaciwa ni ivakaro, meda maroroya vinaka na kaukaua tabu vakayago e soli me nodrau ga na sa vakamau me vaka na lawa ni Kalou.

197. *A cava e tabu e na ivakaro ruarua oqo?*

E tabu sara na vakayagataka na kaukaua tabu ni yagoda e taudaku ni vakamau. E tabu tale ga na veimataqali vosa, ivalavala, se vakanananu e dau tubu kina na gagadre ca.

198. *A cava e tabu e na ikavitu kei na ikatini ni ivakaro?*

Erau baleta na nona iyau e dua, meda kua ni kocova, vuvutaka, butakoca, se vakacacana.

199. *E vakacava kevaka eda butakoca se vakacacana na nona iyau e dua?*

Kevaka eda butakoca se vakacacana na nona iyau e dua, meda vakasuka vua na kena itaukei ke rawa, se dua na ka e tautavata kaya.

200. *A cava na ibalebale ni ikawalu ni ivakaro?*

E tabu e na ikawalu ni ivakaro na kakase kei na lasu, tabu sara na lasu veivakacacani.

201. *Kevaka e dua e veivakacacani e na kakase se lasu, na cava me cakava?*

Kevaka e lasu na nona itukutuku, me vakasuka na lasu. Kevaka e dina, me tovolea me tukuna e so na ka vinaka me baleti koya sa vakacacana. Me saga me bokoca na ca sa vakavuna. Me masulaki koya tale ga.

202. *E tukuni vakalekaleka vakacava na ivakaro e tini?*

E tukuni vakalekaleka na ivakaro e tini e na vosa: mo lomana na Kalou e na vu ni yalomu, mo lomani ira na tamata kece me vakataki iko e na vukuna.

203. *E vica na ivakaro ni Ekelesia?*

E ono na ivakaro ni Ekelesia.

204. *A cava so?*

1. Mo vakarokorokotaka na Siga ni Turaga kei na Siga Tabu lelevu kece (Siganisucu, Vakatawase, Asesio, Asopesio, Lewe i Lomalagi).
2. Me kofesio e na veiyabaki.
3. Mo komunio e na lede se gauna vakapaseka.
4. Mo lolo, mo kua tale ga ni kana lewe ni manumanu e na Siga ni Dravusa kei na Siga ni Mate. Mo vakuai iko e na siga vakaraubuka kece ni yabaki, vakavo ga ni solevu.
5. Mo tokona na bete kei na nona cakacaka e na nomu veivuke kei na loloma.
6. Mo muria na lawa me baleta na vakamau; mo vakamau e mata ni bete mo yacova rawa kina na veivuke ni sakaramede ni materemonio.

Wase 16 – Na Kala I Na Ca

Luke 18:18-27. Roma 1:28-32, 7:14-25. Kolosa 3:1-11. 1 Cesalonaika 4:2-7.

205. *A cava e dau tarova na noda muria vinaka na ivakaro ni Kalou?*

E tarova na noda muria vinaka na ivakaro ni Kalou na kala ni yaloda kei na yagoda i na ca e vu mai kina na ivalvalaca kapitali.

206. *E vu mai vei na kala i na ca?*

E a solia na Kalou na yalogalala vei rau o Atama kei Ivi, ia nirau sa lewa cala, sa lai tuburi rau na kala i na ca, a mani dewa mai vei keda.

207. *A cava so na ivalavalca kapitali?*

Na ivalavalaca kapitali na viavialevu, na yalovuvu, na cudru, na vucesa, na yalokocokoco, na kana vakasese, kei na gagadre ca.

208. *E rau duidui na kala i na ca kei na ivalavalca?*

Na kala i na ca e ivakacabacaba ga, veitalia na kena kaukau. E na yaco ga me ivalavalaca nida vakamura, da laiva me rawai keda na veitemaki.

209. *E vakacava nida tabaka na kala i na ca?*

Nida tabaka na kala i na ca, da cata na kena ivakacabacaba e na vuku ni Kalou, e tubu vakalevu kina noda garasia kei na viritute.

210. *A cava meda cakava meda tabaka kina na kala i na ca eda dau sotava e na noda bula?*

E tolu na kena sala: na imatai, meda masu vakalekaleka; na ikarua, meda vakasamataka edua tale na ka e sega ni ivalavalaca; na ikatolu, meda vakawelei keda e na noda cakava e dua tale na ka.

211. *E dua tale na ka e yaga vakalevu?*

E yaga vakalevu tale ga meda raica rawa na kala i na ca, meda tabaka vakatotolo ni bera ni kaukau na kena veitemaki.

212. *E kune vei keda kece na kala i na ca?*

E kune vei keda kece na kala i na ca. Eda sega ni tarova rawa na kena tubu mai, ia e rawa, e dodonu sara ga meda vorata na ivakacabacaba.

213. *A cava e dau kuria na kala i na ca?*

E dau kuria na kala i na ca na noda nanumi keda kei muri lomada.

214. *Na itovo vinaka cava meda cakava me kua kina vei keda na nanumi keda kei na muri lomada?*

E rua na kena sala: na imatai, meda veinanumi se veikauaitaki; karua, meda vakamamautaki keda e na tabaka na gagadre ni yagoda.

215. *A cava tale beka e dau tarova na noda muria vinaka na ivakaro?*

E dau vakacababataki keda na tevoru, e dau vakatubu ca tale ga vei keda na madua, na veimurimuri, na yalovakavuravura, kei na nodra ivakarau ca na so.

Wase 17 – Na Ivalavalaca.

Maciu 5:21-37. Roma 1:18-32. Efeso 5:1-18. Jemesa 1:12-15. Vakatakila 21:7-8.

216. *E vakacava ni rawai keda na ivakacabacaba ni meca?*

E na noda vakaiotaka na ivakacabacaba ni meca, eda bale kina i na ivalavalaca.

217. *A cava na ivalavalaca?*

Na ivalavalaca na noda beca na ivakaro ni Kalou.

218. *A cava na ibalebale ni "beca"?*

Na ibalebale ni "beca", nida kila vinaka ni tabu e na lewa ni Kalou, da galala vinaka meda cakava se kua, eda cakava ga.

219. *A cava na kena ca na ivalavalaca?*

Nida beca na lewa ni Kalou e na noda ivalavalaca, eda sa besetaka kina na nona loloma.

220. *A cava tale na kena ca na ivalavalaca?*

E tarovi e na noda ivalavalaca na loloma ni Kalou kei na nona inaki vinaka baleti keda. Na vuana na rarawa kei na mate, e vuravura oqo se mai vuravura adua.

221. *O cei e togotitaki e vuravura adua?*

Era na totogitaki e vuravura adua o ira kece na tamata valavalaca era sega ni veivutuni me bokoca na Kalou na nodra ivalavalaca e na nona loloma.

222. *Kevaka e dua e vakanadakuya vakadua na Kalou sega ni ni veivutuni, na cava na cava na kena itotogi e vuravura adua?*

Ni dua e mate e na gauna sa vakanadakuya vakadua kina na Kalou e na ivalavalaca levu qai bera ni veivutuni, e na cudruvi tawamudu mai iferi.

223. *Eda bale vakacava i na ivalavalaca levu?*

Eda bale i na ivalavalaca levu e na noda talaidredre vua na Kalou e na dua na ka levu sara, nida vakanadakuya vakadua kina na Kalou.

224. *A cava na kena ca vei keda na ivalavalaca levu se na noda vakanadakuya vakadua na Kalou?*

E boko kina na noda veilomani kei na Kalou, eda tawase mai vua, yali kina na bula vou vakalou e yaloda, sa mani sogo vei keda o Lomalagi, sa lewai keda o Setani, sa dodonu meda totogi mai iferi.

Wase 18 - Na Penitenia

Maciu 18:18. Luke 15:11-24, 18:9-24. Jone 20:19-23. 1 Jone 1:7-10.

225. *A cava na penitenia?*

Na penitenia na sakaramede e bokoci kina na nodra ivalavalaca na sa papitaiso oti. Na kena icakacaka e vakatokai me kofesio.

226. *E wase vica na penitenia se kofesio?*

E wase va: na veivutuni, na vakatusa, na veibokoci, kei na itotogi.

227. *A cava na veivutuni?*

Na veivutuni na rarawataka noda ivalavalaca, na noda cata sara tale ga, kei na noda nakita meda kua tale ni valavalaca.

228. *E yaga na veivutuni?*

E yaga sara na veivutuni. Kevaka eda sa yacova na penitenia, qai sega nida veivutuni, e na sega ga ni bokoci na noda ivalavalaca.

229. *E vakacava kevaka e sega ni rawa meda kofesio?*

Kevaka e sega ni rawa meda kofesio, e rawa ni bokoci na noda ivalavalaca e na veivutuni dina sara, ia meda lai kofesio ga e na gauna sana rawa kina.

230. *A cava na vakatusa?*

Na vakatusa na tukuna na noda ivalavalaca vua e dua na bete ni Ekelesia.

231. *E na vakacava na noda kofesio kevaka eda vunia e dua na ivalavalaca levu?*

Kevaka eda vunia e dua na ivalavalaca levu, sa ca sara kina na noda kofesio, sana kena ikuri e dua tale na ivalavalaca levu, nida sa vakaseva na sakaramede ni Kalou.

232. *A cava me cakava o koya e vunia na ivalavalaca levu?*

O koya e vunia na ivalavalaca levu, me vakatusa tale ga na nona vunia e na noda kofesio e muri.

233. *E vakacava kevaka eda sa guilecava e dua na ivalavalaca levu?*

E sega ni ca na noda kofesio kevaka eda guilecava na ivalavalaca levu; meda vakatusa ga e nakofesio e muri.

234. *A cava na veibokoci?*

Na veibokoci na vosa bibi e cavuta na bete me bokoca kina na Kalou na noda ivalavalaca.

235. *A cava na itotogi?*

Na itotogi na masu se na ivalavala e so e lewa na bete meda cakava meda vakaraitaka kina na noda via sosoya na noda ivalavalaca, e vakamamadatani tale ga kina na itotogi ni noda ivalavalaca mai na vuravura adua.

236. *E vakacava o ira era sega ni vakayacora?*

Era cala o ira era sega ni vakayacora na kedra itotogi; e vinaka gona meda vakayacora sara. Keda sega ni vakayacora, meda vakatusa e kofesio e muri.

237. *E yaga meda vakarau ni bera na kofesio?*

E yaga sara meda vakarau ni bera na kofesio.

238. *Meda vakarau vakacava?*

Meda masu mada vua na Kalou, me vukei keda; meda vakanuma na noda ivalavalaca; meda qai kerea me vakatubura e lomada na veivutuni e na noda vakanuma matua na ca ni ivalavalaca, kei na rarawa ni Turaga e na vuku ni nona lomani keda.

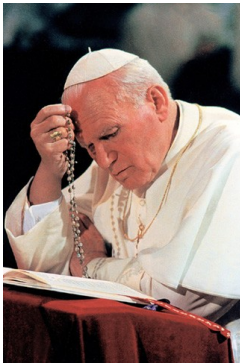
239. *Na cava na ilakolako ni kofesio?*

1. Meda vola na koruse da qai cavuta na vosa oqo: "Tamaqu, ni taburaki yau mai, niu tamata valavalaca."
2. Meda tukuna na dede ni noda sega ni kofesio.
3. Meda vakatusa na noda ivalavalaca.
4. Meda vakarogoca na ivakasala ni bete.

Scientia est potentia

5. Meda cavuta na masu ni veivutuni.
6. Meda suka yani, da qai vakavinavinaka vua na Kalou, cavuta se vakayacora na itotogi e tau vei keda.

Wase 19 - Na Masu

Maciu 6:5-15, 7:7-11. Luke 11:1-13, 17:11-19, 18:1-14. Jone 17:1-26. Roma 15:30-33. Kolosa 3:15-17, 4:2-4.

240. *A cava na masu?*

Na masu na noda vakananuma na Kalou kei na noda vosa vua e gusuda se yaloda meda vakalagilagi koya, vakavinavinaka vua, vakaraitaka na noda veivutuni, kerea na veika e yaga vei keda.

241. *E yaga vakalevu na masu?*

E yaga vakalevu na masu, ni gaunisala uasivi me tubu kina noda lomana na Kalou kei Jisu kei ira na santo. E vakaukauataki tale ga kina na noda bula vakalou, da rawata kina na veivuke vakayalo.

242. *A cava na ibalebale ni "masu tiko ga"?*

Kena ibalebale, me gole vua na Kalou na noda ivalavala kece ni veisiga e na noda cabora vua na Kalou me noda masu.

243. *E vakacava o ira era sega ni dau masu?*

E na dredre mera lako i Lomalagi o ira na sega ni dau masu, nira na sega ni rawata na veivuke vakalou me maroroi vinaka kina na bula vakalou e yalodra.

244. *A cava e yaga me vinaka kina na noda masu?*

Me vinaka na noda masu, e yaga meda vakasamataka na ka eda cavuta, meda masu e na yalonuinui, na yalomalumalumu, na gumatua.

245. *Me tekivu vakacava na noda masu kei na noda cakacaka kece?*

Me tekivu na noda masu kei na noda cakacaka kece e na noda vola na koruse.

246. *A cava e vakananumi e na noda vola na koruse?*

E vakananumi kina na Duatolu Tabu kei na nona bale na Turaga e na kauveilatai me noda isoro.

247. *A masu cava so meda kila taumada?*

Meda kila taumada na "Tama i Keimami" na "Me vinaka na bula Maria" kei na "Au vakabauta".

248. *E vu vei cei na "Tama i keimami"?*

E vu vei Jisu na "Tama i keimami", e yacana kina na "Masu ni Turaga".

249. *E vu vei cei na "Me vinaka na bula Maria"?*

E dua na tikina e vu vua na yagilosi o Gaberiele (Luke 1:26-28), e dua e vua na Santa Elisabeta (Luke 1:41-42); na kena vo e vu vua na Ekelesia.

250. *E vu vei cei na "Au vakabauta"?*

Na "Au vakabauta" e vu e na nodratou vuli na yapositolo. E vinaka meda cavuta wasoma, ni tusanaki vakalekaleka kina na vuli kece ni lotu e yaga meda kila, me yavu ni noda vakabauta.

Wase 20 - Na Vakameau

(Lomalagi; Puregatorio; Iferi)

Maciu 25:31-46. Marika 9:43-48. Luke 12:32-40. Jone 14:1-7, 17:1-3, 17:24-26. 1 Korinica 2:9, 3:10-15, 4:1-5, 13:8-12. 1 Cesalonaika 4:13-18, 5::1-11, 2 Cesalonaika 1:5-10. 2 Pita 3:10-13. 1 Jone 3:1-2. Vakatakila 7:9-17, 21:1-8.

251. *Ni sa mate oti na tamata, e vakacava na yalona?*

Ni sa mate oti na tamata, se bula tu ga na yalona me lai lewai vua na Kalou.

252. *A cava na yaca ni veilewai oya?*

Na veilewai oya e yacana na vakameau taumada. E vakameautaki yadua kina na tamata.

253. *Ni sa vakameautaki oti na yalona, ssa qai lako i vei?*

Ni sa vakameautaki oti na yalona, sa qai lako i Lomalagi, Iferi, se Puregatorio.

254. *O cei e lako i Lomalagi?*

Era lako i Lomalagi na yalododonu.

255. *O cei e lako i Puregatorio?*

Era lako i Puregatorio o ira se tu vei ira na duka ni ivalavalaca lalai kei ira era se bera ni vakaotia na itotogi ni nodra ivalavalaca levu.

256. *O cei e lako i Iferi?*

Era lako i Iferi o ira se tu vei ira na ivalavalaca levu.

257. *A cava o Lomalagi?*

O Lomalagi na itikotiko ni Kalou, era kalougata vata kina na yagilosu kei na tamata yalododonu.

258. *A cava era kalougata kina o ira mai Lomalagi?*

Era kalougata o ira mai Lomalagi, ni ra vakaivotavota e na bula vaakalou, era raica na Kalou, era raica na Kalou, era lomani koya, era marau tawamudu kina.

259. *A cava o Iferi?*

O Iferi na itikotiko ca taudua era totogitaki vata kina na tevoru kei ira na tamata valavalaca levu.

260. *Era rarawa vakacava mai Iferi?*

E sega ni tukuni rawa na levu ni nodra rarawa mai Iferi. E rua na vu levu ni rarawa rerevaki: e na sega ni oti tawase vakadua mai vua na Kalou, kei na kama e na bukawaqa.

261. *A cava o Puregatorio?*

O Puregatorio na itikotiko vakararawa era totogitaki kina na tamata e na vuku ni duka ni ivalavalaca lalai kei na vo ni itotogi ni ivalavalaca levu, mera qai curu i Lomalagi nira sa vakasavasavataki oti.

262. *E na oti o Puregatorio?*

E na oti o Puregatorio e na siga ivakataotioti kei vuravura.

263. *A cava e na yaco e na siga ivakataotioti?*

E na vakatura na Kalou na yago ni tamata kece me duavata tale kei na yalodra, sa qai lako sobu tale mai o Jisu me vaka na nona vosa, me vakameautaki keda vata kece.

264. *A cava na yaca ni vakameau oya?*

Na yaca ni vakameau oya na vakameau levu.

265. *Era na vakaavei na yalododonu?*

Era na cabe i Lomalagi o ira na yalododonu mera kalougata, mera reki tawamudu kina e na serau ni Kalou.

266. *Era na vakacava na tamata valavalaca?*

Era na vakasavi vata kece i Iferi na tamata valavalaca mera kama tawamudu kina.